

көлденең жырлардан бауырын биіктеме жазып әуелей секіргенде, күнге жарқ-жұрқ ете шағылған жсонарқаларының алтын түстес суреттері әлі күнге көз алдымнан кетпейді.

Күй халық аңызында, қару кезген қаскөй жандардың көзін қарықтырып, оқ дарытпайтын киелі аң деп есептеледі. Міне, Сағынтай атамның орындауындағы «Жезкиік» күйі құлтыра құбылған осындай суреттерді сана төрінде сан құбылта ойнататын еді.

Шынында да «Жезкиік» күйі Ықылас бабамыздың шығармаларының ішіндегі ерекше болмысты, сыры терең, сезім пернелерінің нәзік иірімдерін еріксіз иітетін шығарма ғой. Жоғарыда профессор Жанғали Жүзбаев жазғандай, Сағынтайдың жырлары бәрінен басым болғаны туралы тебіреністі толғанысы тектен-тек емес еді.

Сағынтай атамның орындауындағы «Жезкиік», «Қазан», «Ерден», т.б. күйлердің музыкалық басылымдарға енгізіліп, оқу орындарында оқытылуы да көп нәрсені аңғартса керек.

Дәулескер күйші, қобызышының орындауындағы «Ерден» күйі де өзгеше, әсерлі, сырлы, сазды еді. Асылынан осы тұста айырылып, жан жүрегін жасаныған қайғының қара бұлтын жамылған жанның азасын күй тілімен сөйлеткен Ықыластың ұлылығына еріксіз бас иесіз. Осы күй-жоқтау, күй-рексем, күй-аза бір ғана жан қасіретіне арналған ғой деп ойласақта, оның қамтыр ауқымы одан да кеңірек. Көптеген киноларда, деректі фильмдерде, сахналық қойылымдарда оқиға орайына қарай, көбіне осы күйдің әуені музыкалық фон етілетіні тек емес. Бұл күйді Сағынтай ата «Ерден-Дүзен» деп тартатын еді. Неге олай деп сұрағаныма, Ерден деген Найманның Бағаналы руының дуанбасы болған, ал Дүзен де беделді, елге сөзін өткізе білген, беделі жоғары бір туған бауыры екен. Ерденнің аялулы ұлы Әйменде қаза болғанда, ол да Ерденнен кем қайғырмаған. Сонда қалың елдің небір бетке ұстарлары келіп көңіл айтқанда, қайғыдан қан жұтқан Ерден теріс қарап, басын еш көтермейді. Атақты ақын Орынбай да, Арғынның айтулы шешені Шоқай да, таманың Ерубай бұй, Тіленші, Құлтас секілді небір ділмар шешендері жұбату сөздерін төкпелеп, төгілдіреді. Сондай бір сәтте, Ерден тысқа шығып кеткенде, бозбала Ықылас Ерденнің қобызын алып, табанасты зарлы күйді сарнатады. Сонда Ерден өңі алабұртып, бетін жас жуып кеткен күйі ішке енеді. Қобыздың іш тарта, азалы, күңіренген ішегінен зарлы сарынның астарынан: «Беу-беу, жалғызым-ай, қарағым-ай, асыл да туған боздағым-ай, қайтейін-ай! Қасірет күн орнады-ау, шаңырағым-ай! Беу-

Былайғы жұрт тыңдаса парқына, құнына жетпей, құр әуен ғой деп қабылдап қана қояр ма еді?! Ал сол көне, көмескі әуен астарынан, Сағынтай ата тартқан күйдің бойынан жүрек қылын шертетін, жан дүниені астан-кестен қылатын сырлы саздың тілін, рухын ұғына білу де екінші бірінің маңдайына жазылмаған қасиет қой.

Сол қоңыр күзде төрт сағатқа созылған әңгіме-дүкен, күй ойналған сәттер аяқталғанда, Сағынтай ата біраз шаршап қалды. «Тағы да бірде келерсің. Әлі де біраз айтылар жасайлар бар ғой», – деді әлсіздеу үнмен. Сонда да болса сабырлы қалтын сақтап, езуіне үйірілген күлкі шуағын сөндірмей менімен жылы қоштасты. Өкінішке орай, мен қайта соға алмадым.

Қобызы қария 1975 жылы мен жолыққан соң екі айдан кейін дүние салды. Көз алдымда ол кісінің қобыз шегінде құлшына ойнаған еті арыған саусақтары, бидай өңді ақсары жүзінде ұялаған жылы күлкісі мәңгі қалып қойды. Қабырына бір уыс топырақ салып тұрып, қобыз күйінің кеніші болған жүрегінде қаншама сырлар жұмбақ күйінде кеткеніне, өзімнің кеш қимылдағаныма өкіндім. Біз үнемі «жасау кеткен соң қылышты тасқа шабатын» халықпыз ғой. Соның бірі өзім екендігін мойындаудан басқа еш амал қалмағандай. Көзі тірісінде көкіректеріне небір қазыналы сыр ұялатқан қарияларымыздың сыр сандықтарының кілтін ашуға ықылас қоя қоймайтын жастығымыздың буына, зерде дүниеміздің кембағалдығына, алашаңқын тірліктің шытырман торынан босанып, олардың айтқан сөздерін, өсиеттерін құлық қойып тыңдай қоймайтын ықылассыздығымызға, тоңмойындығымызға, «урашыл» саясаттың құлақкесті құлы болған мүскіндігімізге, рухсыздық дертіне шалдыққан санамызға, алды-артымызға қарап, есеп бермейтін елрмелігімізге лагнет айтудан басқа қалған амал бар ма?! Мен сол тұста сондай бір шытырманды ойларға беріліп, өзімді-өзім түсініп болмастай күй кешкенім есімде. «Әй, ұғып ал, жазып ал, ертең керек болады» деген есті қариялардың ескертпелерін елең қылмаған қылығымызға қандай база берерімізді білмедік. Әйтпесе атақты ұста Сәбденбек атамның шомбал бітімді қолының жуан саусақтары қолдан жонған қара домбырасының ақжесем болған шанағынан небір тал бойыңды шымырлатар шертпе күйлерді төгілгенде, таңданбайтын жан болмайтын. Жарықтықтың маңдайы, бас пішімі ежелгі дүние тарихындағы данағөй, данышпан Платонның тас мүсінінен еш аумаптын. Көп сөйлемейтін. Аз сөйлесе де, нәзі сөйлейтін. Төкпе күйлерді еш қабылдамай, өмірден өтті. «Домбыраны итше тепкілейтіні несі екен?!» – деп мысқылдайтын. Сол кісінің тартқан

ХАБАРЛАМА

«Еврохим-Қаратау» ЖШС «ҚР Жамбыл облысындағы минералды тыңайтқыштар өндіру зауыты» жұмыс жобасын түзету үшін «Қоршаған ортаны қорғау» бөліміне қоғамдық талқылаулар өткізуде. Ұзындығы 6,5 шақырымды құрайтын Жаңатас-Шымкент айналма жолының учаскесі.

Қоғамдық талқылаулар <https://ecoportal.kz/> сайтында 2023 жылдың 30 қаңтары мен 3 ақпаны аралығында өтеді. «Жамбыл облысының табиғи ресурстар және табиғатты пайдалануды реттеу басқармасы» мемлекеттік мекемесінің қоғамдық талқылауын өткізуге жасауы. Мекенжайы: Тараз қ., Абай қ., 133а үй, 8(7262) 43-68-08 каб., e-mail: s.agabek@zhambyl.gov.kz

Іс-шараның бастамашысының байланыс деректері: тел. +7 (727) 356-56-57, EuroChem.Karatau@eurochem.ru, мекенжайы: ҚР, Алматы қ., Бостандық ауданы, Әл-Фараби даңғылы, 17/1, ПФЦ «Нұрлы-Тау», 5Б блогы, 14 кабинет. Жобаның қағаз нұсқасы сол мекенжайда орналасқан.

Жобаны жасаушы ЖК «Мурзина», мекенжайы: Шымкент қаласы, Желтоқсан көшесі, 20Б, 314 каб., Байланыс телефоны: +7 701 726 70 56. электрондық пошта murzina.60@mail.ru

Мүдделі жұртшылық осы жоба бойынша талқылаулар өткізу материалдарымен танысып, өздерінің ескертпелері мен ұсыныстарын электрондық нысанда ecoportal.kz ресми сайтына жібере алады.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Еврохим-Каратау» проводит публичные обсуждения к разделу «Охрана окружающей среды» для корректировки рабочего проекта «Завод по производству минеральных удобрений в Жамбылской области Республики Казахстан. Участок объездной автомобильной дороги «Жанатас-Шымкент» протяженностью 6,5 км.»

Публичные обсуждения пройдут на сайте <https://ecoportal.kz/> с 30 января по 03.02.2023 года. Ответственный за проведение публичных обсуждений ГУ «Управление природных ресурсов и регулирование природопользования Жамбылской области». Адрес: г.Тараз, ул. Абая, дом 133а, к.т.8(7262) 43-68-08, эл.почта: s.agabek@zhambyl.gov.kz

Контактные данные инициатора деятельности: тел. +7(727)356-56-57, EuroChem.Karatau@eurochem.ru, адрес: РК, г.Алматы, Бостандыкский район, проспект Аль-Фараби, 17/1, ПФЦ «Нұрлы-Тау», блок 5Б, офис 14. Бумажная версия проекта находится по этому же адресу.

Разработчик проекта ИП «Мурзина», адрес: г.Шымкент, ул.Желтоқсан, 20Б, оф.314, конт. тел. +7 701 726 70 56. эл.почта: murzina.60@mail.ru

Заинтересованная общественность может ознакомиться с материалами проведения обсуждений по данному проекту и направить свои замечания и предложения в электронной форме на официальном сайте ecoportal.kz.

СОТ АКТІЛЕРІНІҢ ОРЫНДАЛМАҒАНЫ ҮШІН ТҮЛҒАЛАРДЫ ЖАУАПКЕРШІЛІККЕ ТАРТУ ТЕТІГІ

"Ұлылықтың тамыры - жасаушылықта" деген тамаша тағылымды сөз бар. Жауаптылық болған әсерде тәртіп орнайды, әділдік салтанат құрады. Жауапсыздық жақынықты алыстатады, жұмысты ақсатады. Мұны дәлелдеу үшін алысқа барудың керегі жоқ. Сот шешімдерін орындамайтындардың, сот актілерін аяқ асты ететіндердің көпшілігі осы жасаушылық әрекеті арқылы қоғамды сыяламай отырғанын, сотқа құрмет танытпағанын көрсетеді. Ал мемлекеттік биліктің бір тармағы саналатын соттың үкімін, шешімін, қаулысын орындаудың салдары қашан да ауыр.

Сот актілерін орындамау ең алдымен халықтың билікке, әділдікке деген сенімін төмендетеді. Себебі азаматтар өз құқығын, өз мүддесін қорғау үшін сот табандылығын тоздырып қаншама уақытын, қаржысын жоғалтады. Сот деп шаңқылап жүсіріп отбасы мен жұмыстан да береке кететіні белгілі. Осыны жасаушылықпен өз құқығын қорғап, қолына көптен күткен сот актісі тигенімен, оны орындата алмай шарасыз күйге түскен

де сот актісін және атқарушылық құжатты орындамаған тұлғаларға әкімшілік жасаушылық көзделген. Кодекстің 669-бабының 1-бөлігіне сай сот актілерін орындамаған әсеке тұлғаларға бес айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыптал салынып, не бес тәулікке дейінгі мерзімге әкімшілік қамаққа алу жазасы беріледі. Ал сот актілерін орындамаған лауазымды адамдарға, әсеке нотариустарға, әсеке сот орындаушыларына, адвокаттарға – жасырма айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыптал салынып немесе бес тәулікке дейінгі мерзімге әкімшілік қамаққа алу, шағын кәсіпкерлік субъектілеріне немесе коммерциялық емес ұйымдарға – отыз, орта кәсіпкерлік субъектілеріне – қырық, ірі кәсіпкерлік субъектілеріне елу айлық есептік көрсеткіш мөлшерінде айыптал салу көзделген. Бұл тетік сот жұмысына құрметпен қарауға, тараптар алдындағы жасаушылықты көтеруге, сот актілерін аяқсыз қалдырмауға ықпал етері анық.

Жалпы тәжірибе көрсетіп отырғандай орындамаған сот актілерінің басым бөлігін

беу! Жалғызым-ай, жұпар иісін аңқыған, жасалбызым-ай! Қатыгез ең қу тағдыр қандай ғана, әсер таянтып қалдың-ай!» – дегендей сарын үнін естігендей болады. Қобызды тартқан Ықылас екенін біледі. Жүзінен нұр төгіліп, ұяң тартып, төмен қараған жас-жасас әсігітке ықыластана, жылушырай қарайды.

Сол жолы Таманың жақсылары Ерден аулына қолды болған жылқыларын даулай келген ғой. Бірақ қайғылы оқизаның үстінен түскен. Сөйтіп, олар дау-дамайлы істі кері ысырып, ішке бүгіп қалады. Сөйтіп іргелес жатқан ағайынның ауыр қазасына ортақтасады.

Атақты күйші Дәулет Мықтыбаев осы күйдің иірімдерін Сағынтайдан жата-жастана жатып үйренгенін айтқан еді. Өкінішке орай, осындай аяулы күйші, қазақ КСР-ның еңбек сіңірген әртісі Дәулет Мықтыбаевтың «Қазақ мәдениеті» энциклопедиясына енбей қалуы көңілді қынжылтады. Жаңа заманда қобыз күйінің бастауында тұрған саусақпен санарлықтай Жаппас Қаламбаевпен қатар тұрған өнер қайраткерін ұмытуға болмайды ғой.

Сағынтай ата «Қазан» күйін тартқанда да, ескі әңгіменің тиегін ағызған. Сол кезінде екі жсар боп айырылған Қазан қаласы үшін шайқасқа Тама Нәріктің ұлы Шора өзінің екі бауырымен анасының ескертуіне құлақ аспай жорыққа аттанады. Осы Қазан үшін шайқаста үшеуі де мерт болады.

Міне, осы қайғылы оқиға жайлы баян еткен күй Сағынтай ата орындауында ерекше әсерлі, драмалық тартысты, мұңлы әуен, сазбен өріліп берілген. Бүгінгі музыкалық оқу орындарында да осы күні Сағынтайдың орындауында оқытылып жүр.

Сол кісінің орындауындағы «Ғазиздің әні», «Ғайни», «Гәккү», «Ақ Дарига», «Гүлдерайым», т.б. қазақ әндерін қобызда орындағанда күйге айналдырып, құлпыттып жіберетіндігі таңдандыратын. Бір мәліметтерде Сағынтай қарияның туған жылы 1897 жыл деп жүр. Бұл қате. Ол кісі 1960 жылы мен үйінде қона жатып, «Қобызшы қарт», «Қобызшы» деген мақалалар жазғанымда жасы 66-да болатын. Жасым жылқы деп отырды. Яғни ол кісінің туған жылы 1894 жыл.

Мен сол 1975 жылы күзде өзімнің шағын «Комета» магнитофоныммен қобызшы қарияның біраз күйлерін жазып алдым. Осы жай туралы Ықылас Дүкенұлының 150 жылдығы қарсаңында белгілі журналист-жазушы Қали Сәрсенбаев біраз мақалалар жазды. Сол көне тартқан, жазуы көмескілене бастаған Сағынтай атаның тартқан күйлерін белгілі өнертанушы, домбырашы, қобызшы, бүгінгі күні Құрманғазы атындағы Ұлттық консерваторияда ұстаздық етіп жүрген Саян Ақмолда 2006 жылы біздің үйге келіп, ескі магнитофонды қойып тыңдағанда, көзінен жас парлай ағып, тебіренгені есімде мәңгі қалып қойды.

жорға, шертпе, «сөйлеушін» күйлерін жазып, алу да ойда болсайшы!?

Өкінішке орай, күйші әкесінің ізгі дәстүрін ұлы Сейділда, бойында мол қабілеті бола тұра, сәтті жасалғастыра алмады. Кезінде Сарысу ауданының даңқын асқақтатқан «Сарыарқа» ансамблінің құрамында қобызымен де, домбырасымен де елді сүйсінткені есте.

Жалпы осы Сағынтай, Сәбденбек атаның әулеттеріне өнер қонған, күй дарыған. Сағынтайдың туған бауыры Бөжбанның ұлы Серікбек әнші болды. Жаяу Мұсаның «Құлбай бай» әнін шығарғанда, арқаланып кететін. Оның жасбайы Аноша Сатқынова айтулы әнші Сәуле Жанпейісованың тікелей ұстазы. Шөбере болып келетін Ерғараев Қозыкен әрі әнші, әрі теріс бұраулы күйді де шебер орындайды. Баян, домбырада қатар ойнайды. Серікбек те, Қозыкен де ауылдағы өнер мектебінің басшылары болып, абыройлы еңбек етті. Сәбденбектің туған інісі, диірменші Ерден ағамыз да сонау елуінші жылдары он екі тілді қарапайым сырнайымен Жон өлкесіне жайлауға қоныстанған елді думанға бөлейтінін көзіміз көрді.

Ал тоғыз пернелі қоңыр домбырасынан небір күйлерді құйқылжыта тартатын туған нағашы ағам Шәрін Нұрпейісұлының жасан жүрегіңді қопара тартатын шертпе күйлерін жазып алмағанымыз қандай өкінішті!? Бұл орайда, «Бүкіл қазақ дала-сы ән салып тұрғандай!» – деп таңданатын еуропалықтардың ерен сүйсінісінің астарына да бәлендей үңіле қоймағанымыз өкінішті-ақ қой.

Десек те көне өнердің көрсарына жоқшы болып жүрген рухтас інім Саян Ақмолда менің қолымдағы ескі кассетаға жазылған Сағынтай атаның күйлерін компьютерлік өңдеуден өткізіп, оларды «Қазақтың 1000 күйі» антологиясына енгізгені дәтке қуат.

Саян үлкен азаматтық жасап, қарияның әлдеқалай себептермен қолды болып кеткен қобызын қайтарту үшін көп күш жұмсады. Осы жолдардың авторы да бұл шетін мәселеге еріксіз араласуға мәжбүр болды. Саян Ақмолда ол қобызды аспап мамандарына жөндетіп, табиғи үнін келтіріп, қалпына келтірді. Сағынтай ата туралы тірнектеп жазған материалдарының басын қосты. «Сағынтай сарыны» деп аталатын күйлерінің барлығын нотаға түсіріп, кітапқа енгізіп отыр. Ол жасинақ жыуық арада бастанан жарық көрмек. Қысқа жіп күрмеуге келмей, қаржылық тапшылықтың да зардабын Саян аз көрген жоқ. Оның бәрін табандылықпен жеңіп, тасқа басылған Сағынтай ата мұрасының әсеке кітап күйінде рухани айналысқа түсетін күні де алыс емес. Оған қамқоршы болып отырған Құрманғазы атындағы консерваторияның дәстүрлі халық музыкасы кафедрасының ұжымына мың алғыс айтамыз.

Пернебай ДҮЙСЕНБИН,
жазушы, Жаңатас қаласы

тыны түсінікті. Ендеше, сот актілерін дер кезінде орындату - азаматтардың сотқа деген, сот арқылы мемлекеттік билікке деген сенімін нығайтудың кепілі.

Екіншіден, сот актілерін орындамау - сотты сыйламау. Ал сот мемлекет атынан шешім шығарады. Сот елдегі қауіпсіздіктің, әділдік пен тура төреліктің күретаымыры. Осы тұрғыдан алғанда, сот актісін орындамау - сот тәртібіне бағынбау арқылы әділдік пен төрелікке шекеден қарау болып табылмай ма?

Міне, сондықтан да елімізде сот шешімдерін орындау мәселесіне көп мән берілді. Осы мақсатта соңғы жылдары атқарушы қызмет туралы заңдар барынша жетілдіріліп, сот орындаушыларының материалдық-техникалық жағдайын жақсарту бағытында кешенді жұмыстар қолға алынды. Бүгінде мемлекеттік сот орындаушылармен қатар жеке сот орындаушылар институты да сот актілерін дер кезінде орындау бағытында жемісті еңбек етуде. Бірақ осынышама жауапты істер атқарылғанымен, сот актілерін орындау бойынша жоғары көрсеткішке жеттік деп айта алмаймыз. Сот актілерінің орындалмауы - барлық өңір соттарында кездесетін, әлі толық шешімін таппаған, өзекті мәселе екені рас.

Сот шешімінің орындалуы сот жүйесі үшін халық сеніміне ие болудың маңызды шарты. Осыған орай сот шешімдерінің орындалмай қалған оқиғаларына үнемі талдау жүргізіліп, мониторинг қорытындысына сай өндіріп алушылардың мүдделеріне кедергі болатын мәселелердің шеңбері, сот актілерін орындауға тосқауыл болатын себептер анықталады. Тәжірибе көрсетіп отырғандай, азаматтарға сот актілерін орындату үшін түсіндіру жұмыстарын тұрақты жүргізу, ескерту беру аздық етеді. Мұндай шаралардың нәтижесі болмайтыны рас. Сондықтан сот актілерін орындамағандарды әкімшілік жауаптылыққа тартудың заңды тетігі белгіленген.

Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің (бұдан әрі - ӘҚБтК) 669-бабында сот үкімін, сот шешімін немесе өзге

мемлекетте, өркендетте ұмтылған елде ең алдымен бала құқығына басты назар аударылып, алиментке қатысты мәселелер туындамаса керек-ті. Алайда, біздегі жағдай мүлде кересар.

Сот актілерін орындамау деректері тек алиментке ғана қатысты емес. Сотпен белгіленген берешекті сағызша созып, талай адамның құқығын таптап жүрген азаматтар әлі де жеткілікті.

Жалпы, сот актілерін уақытында орындату мәселесі қоғамталқысынан еңіашан түскен емес. Бұл дұрыс та. Себебі, соттың шешімі орындалуымен құнды. Сот шығарған шешімді орындамау - судьяны сыйламау, сотқа құрметсіздік таныту, қоғамды елемеу. Мұның бәрі азаматтардың жеке жауаптылығына байланысты. Дегенмен, жауаптылықты көтеріп, сот актілерін орындауда нәрменді шаралар қабылдау аса маңызды. Ол үшін сот орындаушылар жұмысын жандандырып, берешекті қайтартуда белсенді қызмет етіп отырған құзырлы органның жұмысына кедергі келтіретін тетіктерді жою шарт. Әсіресе, бүгінде сот орындаушылардың қауіпсіздігіне қатысты мәселені шешу кезек күттірмейді. Өйткені борышкерлердің өз жұмысын атқаруға барған сот орындаушыларға қарсы күш қолданып, қорқытып, тұрғын үйге кіргізбеу, өндіріліп алынуға тиіс мүлікті жасыру оқиғалары жиі кездеседі. Сонымен бірге сот орындаушылардың кәсіби біліктілігін көтеру, азаматтармен сөйлесу, келісімге келу мәдениетін қалыптастыру, олардың жұмысын ынталандыру мәселесі де дұрыс шешілуі керек. Борышкерді іздеу, олардың табысы туралы мәліметті табу да қиындық келтіреді. Сондықтан сот орындаушылар сұратқан мәліметтердің әседел, толыққанды берілуін қамтамасыз еткен жоң.

Сот актілерін тек сот пен сот орындаушылар күшімен орындағандықтан деу қате түсінік. Бұл мәселені реттеуге қоғам болып атсалысуымыз керек. "Берешекті қайтару - басты міндет" деген түсінік санамызға берік орныққан кезде ғана жауапты қоғам, жауапты орта қалыптасады.

М.ҮРКІМБАЕВ, Сарысу аудандық сотының төрағасы

Сыбайлас жемқорлыққа жол жоқ

Қазіргі кезде сыбайлас жемқорлық әлемнің кез келген елінде оның саяси дамуына байланыссыз, оның ішінде Қазақстанда да, әлеуметтік құбылыс ретінде өмірін жалғастырып келеді, ол тек ауқымдылығымен ғана ерекшеленеді. Сыбайлас жемқорлық әлеуметтік-экономикалық даму үдерісін, нарықтық экономиканың құрылуын, инвестициялар тарту процесін тезейді. Демократиялық мемлекеттің саяси және қоғамдық институттарына кері әсерін тигізеді, елдің болашақ дамуына елеулі қауіп төндіреді. Қазақстанның мемлекеттік саясатының негізгі басымдықтарының бірі сыбайлас жемқорлықпен күрес болып табылады.

Қарапайым тілмен айтатын болсақ, сыбайлас жемқорлық – бұл қызмет дәрежесін жеке мақсатта пайдалану. Сыбайлас жемқорлықты білдіретін белгілердің бірі пара алу не беру болып табылады.

Қазіргі заманғы әлемде сыбайлас жемқорлықпен күресуді күшейту жұмысы үздіксіз жүргізілуде және әрдайым жетілдірілу үстінде. Әлемде сыбайлас жемқорлықпен күресу механизмнің барлық елдерге тиімді болатын бірегей жинағы жоқ. Әрбір мемлекет қолданатын сыбайлас жемқорлықпен күресу әдістерінің жиынтығы өзгеше, ол елдің саяси және экономикалық тұрақтылығына ғана емес, сонымен қатар әдет-ғұрпы мен салт-дәстүрлеріне, діни ерекшелігі мен құқықтық мәдениет деңгейіне және аумағы бойынша алатын әсеріне, халқының саны мен орналасу тығыздығына да байланысты бо-

лып келеді.

Қазақстанда экономиканы жандандыру және ауқымды әлеуметтік түрлендіру жағдайында мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағытталған заманауи әлеуметтік-экономикалық саясатымен тығыз байланысқан бүтіндей стратегияның қажеттілігіне анық көз жеткізілді.

Осыған байланысты 2014 жылдың 26 желтоқсанында Қазақстан Республикасының 2015-2025 жылдарға арналған Сыбайлас жемқорлыққа қарсы жаңа стратегиясы бекітілді.

Стратегияның мақсаты мемлекеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатының тиімділігін арттыру және сыбайлас жемқорлыққа қарсы қозғалысқа кез-келген жемқорлықтың туындауына «нөлдік» төзімділік таныту атмосферасын құру жолын қолдану арқылы барлық қоғамды тарту, сондай-ақ Қазақстанда сыбайлас жемқорлық деңгейін төмендету болып табылады.

Сыбайлас жемқорлық көріністерін жат құбылыс ретінде сезіну және қабылдамау – әрбір қазақстандықтың азаматтық ұстанымына айналса ғана, жемқорлыққа қарсы шаралар нәтижелі болары сөзсіз.

"САРЫСУ АУДАНЫ ӘКІМДІГІНІҢ ХАЛЫҚТЫ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ЖӘНЕ ӘЛЕУМЕТТІК БАҒДАРЛАМАЛАР БӨЛІМІНІҢ "ХАЛЫҚТЫ ЖҰМЫСПЕН ҚАМТУ ОРТАЛЫҒЫ" КММ